

Z kalendára výročí

(v prvom polroku 2016)

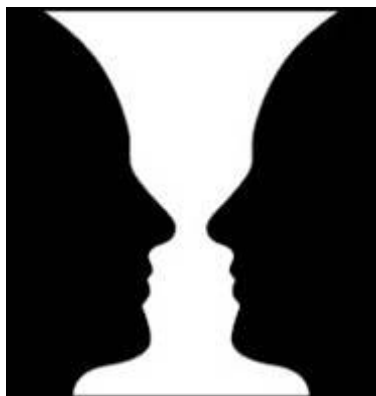
(6 medailónov významných osobností - kresťanov)

(zostavil *Dušan Jedinák*)

Topoľčany
2016

Predhovor

Skúsme častejšie upozorňovať na kresťanské hodnoty a kultúru. Ponúkam kalendár, ktorý pripomína 6 osobností kresťanov z oblasti spoločenského života, majúcich v príslušnom mesiaci prvého polroka 2016 okrúhle (deliteľné piatimi) výročie narodenia alebo úmrtia:

SEIFERT
DEML
PACELLI
VINCENT DE PAUL
PECKA
QUOIST

Úvod

Kresťanstvom sa má uskutočňovať ľudská dôstojnosť v osobnej slobode, s rešpektom k základným ľudským právam (lebo sme stvorení na obraz Boží), praktizovaním vzájomnej lásky.

Duchom kresťanstva je láska a Kristus objavil v láske hlavný prameň ľudského snaženia, ale aj samotnej kultúry... Láska je prameňom viery a preto kresťanská kultúra, nemôže byť bez lásky... Je poslaním kresťanov posvätiť svojim duchom všetko, čo naplňa ich život... (T. Hupka)

Využívajme príležitosti pre rozvíjanie dialógu medzi všeobecnou kultúrou a kresťanskou vierou prostredníctvom poznávania hodnôt i tvorcov kresťanského umenia a kultúry.

Snád' neexistuje veriaci umelec, ktorého by nepovzbudzovalo zobrazit' Krista na kríži alebo nesúceho kríž. Avšak ten, ktorý niesol kríž, žiada od umelca viac než takýto obraz. Žiada od neho, rovnako ako od každého človeka, nasledovanie, aby sa sám stal obrazom nesúcim kríž Ukrižovaného (Edita Steinová).

Vybral som 6 medailónov osobností, ktoré k tomu, podľa mňa, prispeli a preto chcem na nich v krátkych životopisných medailónoch spojených s niektorými ich myšlienkami, upozorniť aj vás.

Láska je jedinou skúškou pravosti nášho kresťanstva (J. Leppich).

Vedou i náboženstvom, matematikou a každým umením, túžbou po pravde a spravodlivosti, pomstou i zmúdreňím, láskou i zradou hľadáme nedosiahnuteľné neustálym dosahovaním.

(dmj)

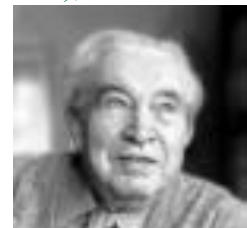
Jaroslav SEIFERT

(23.9.1901–10.1.1986)

Bol básnikom citu, porozumenia a fantázie. Jemnou poéziou vychválil život v jeho prekvapujúcich formách. Všestrannou improvizáciou vnášal do básní pokoj a slobodu. Mal silný vzťah k domovine, uplatňoval rozvinuté sociálne cítenie. Vyjadril nehu i vášne, túžby a rozmary, dojatie aj iróniu. Za poéziu, ktorá sviežou zmyslovosťou a mimoriadnou vynaliezavosťou dáva obohacujúci obraz ľudskej neprekonateľnosti a mnohotvárnosti získal (1984) *Nobelovu cenu za literatúru*. Seifertova poézia v zbierkach básní ponúka rôznorodé zdroje impulzov i premenlivé vyjadrenia zážitkov a predstáv: nostalgické spomienky na detstvo a mladosť (*Jablko z klína* 1933; *Jaro, sbohem* 1937), kultúrne hodnoty rodnej zeme (*Svetlom oděná* 1940; *Kamenný most* 1944; *Píseň o Viktorce* 1950;

Maminka 1954), melancholické motívy životných bilancií (*Koncert na ostrově* 1965; *Odlévání zvonů* 1967), odrazy politických udalostí (*Morový sloup* 1972), obrazy citu a porozumenia (*Všechny krásy světa* 1982; *Býti básníkem* 1983). Mnoho jeho básní vyšlo samizdatom v zahraničí a bolo preložených do cudzích jazykov. Celoživotné básnické dielo Jaroslava Seiferta je dôkazom, že počúval svoj vnútorný hlas ako prejav humánneho princípu, ktorý ako poézia je s nami skoro vždy a všade.

J. Seifert

Z myšlienok

- *Život už mě dávno naučil, že hudba a poezie jsou na světě to nejkrásnější, co nám život může dát. Kromě lásky ovšem.*
- *Poezie je s námi od počátků. Jako milování, jako hlad, jako mor, jako válka.*
- *Kdyby se mě někdo zeptal, co je báseň, na pár vteřin byl bych v rozpacích. A tak dobře to vím!*
- *Necítím se svobodný, když píši, ale píši, abych se cítil svobodný... Když píši, snažím se nelhat.*
- *Musíme žít v souladu se skutečností, kterou poznáme, se skutečností, kterou jsme objevili vlastním srdcem, zkrátka nežít ve lži.*
- *Každý má žít a konat s plnou zodpovědností vůči sobě samému, vůči svým dětem a vůči společnosti. Každý má vidět svůj život v určitém historickém kontextu a nést za něj odpovědnost.*
- *Věřím, že hledat krásna slova je lepší než zabíjet a vraždit.*
- *Překvapivá metafora je víc než zlatý prsten na ruce.*
- *Víc než být – je milovat.*

(dmj)

Jakub DEML

(20.8.1878–10.2.1961)

Kňaz (od 1903), básnik i spisovateľ, tulák a mohutný balvan českej literatúry. Ako osobnosť s nekompromisnou povahou svojou prílišnou otvorenosťou spôsobil šok aj verejné pobúrenie. Zanechal asi 135 rôznych literárnych publikácií (*Hrad smrti*, 1912; *Moji přátelé*, 1913; *Zapomenuté světlo*, 1934; *Šlápěje*, 1914–1941; *Mé svědectví o Otakaru Březinovi*, 1931), v ktorých sa prejavoval ako umelec podvedomia nešetiaci nikoho, ani seba, impulzívny tvor chvíľkových nápadov vyjadrujúci životné i názorové protiklady naraz v obraze klíčenia nádeje i pochybnosti na jednom výhonku. Bol človekom naozajstnej viery (hlbokého existenciálneho zážitku opierajúceho sa o zjavené

Tajomstvo), ale aj intenzívnej zmyslovosti, žľčovitým ironikom, ale aj milovníkom všetkého živého. Spoznal, že v hlbokkej pravde ľudského života je nepochopiteľnom pomere premiešané zúfalstvo s radosťou.

Z myšlienok

- *Sen je často jediným věrohodným svědkem nitra našeho, neb když člověk bdí, sám mnohdy se brání pravdě.*
- *Není nic smutnějšího než lampa za bílého dne, kterou zapomněli zhasnout.*
- *Neběží o to, aby se člověk stal učeným, běží o to, aby si zachoval přirozené dary, které dostal od Boha a aby je pěstoval a zdokonalil.*
- *Pokorně poznati sebe sama je jistější cestou k Bohu než sebe hlubší vědecké badání.*
- *Když se dobré slovo (to, které se Vás zvláště dotkne) zapíše, lépe se vštípi do paměti.*
- *Člověk naší sorty nakonec sám neví, čím je, ale Bůh má všechny všiváky dobře sčítané a neopustí ani těch zvláště, "co se neslušně zachovali". Nám daly Sudičky do vínku Smích a to je ten nejstrašnější, protože nejbožštější dar.*
- *Ze sporu s jinými děláme krásné řeči, ale ze sporu se sebou samými děláme básně.*
- *My básníci jsme na tom zle, když jsme se volky nevolky museli zřici ideálů.*
- *Jsou ještě věci ve světle tohoto světa, které nemluví jinak než světlem, jsou ještě hlasy v ovzduší této země, které jako zvon mluví jen nárazem srdce a v kruhových vlnách objímají všechno. Láska mrtvých věcí, láska zvířat a láska dětí - toť naděje země!*
- *Poděkuj i za to, že ztrácíš paměť a rozum: je to veliký dar v tomto věku, neboť kdo ze synů lidských najednou unese skutky celého života? Kdo by si troufal znát, kdo by měl tolik ducha, aby je uspořádal a posoudil?*
 - *A sedíš-li na věži pod zvony, všechno jako když utne,
s hrůzou očekáváš nové cvaknutí hodin
v stoletých dubových trámech nad hlavou...*
*Nesmlouvavě, neúprosně ozývá se naděje všech radostí, čas.
Všechno je tady,
všechno se vrátí...*
- *My toužíme, aby se milovalo nezištně, nevinně a věčně.*
(dmj)

Jakub Deml

Eugenio PACELLI

(2.3.1876 – 9.10.1958)

Pochádzal z aristokratickej talianskej rodiny. Vyrastal v centre Ríma. Vyštudoval filozofiu, teológiu, občianske i cirkevné právo. Bol vysvätený za kňaza (2.4.1899). V roku 1920 sa stal apoštolským nunciom v Nemecku. Aj po podpísaní konkordátu (1932), ktorý napomáhal právnemu postaveniu cirkvi v Nemecku, Pacelli často protestoval proti jeho porušovaniu. Od 2. marca 1939 sa stal 260. pápežom rímskokatolíckej cirkvi pod menom Pius XII. Chcel naplňať presvedčenie, že *Pokoj je dielom spravodlivosti*. Vydal 40 encyklík (napr. *Mystici corporis* (*Mystické telo*, 1943); *Humani generis* (*Ľudské pokolenie*, 1950); *Fidei Donum* (*Dar viery*, 1957). Vyhlásil (1950) nanebovzatie Panny Márie. Počas 2. svetovej vojny zachovával ako predstaviteľ Vatikánu prísnu neutralitu.

V rokoch nemeckej nadvlády sa nesnažil verejnou kritikou rozhnevať pomstivých nacistov a vystupňovať tak ich krutosti proti bezbranným, ale keď bolo treba (1943, razie v rímskom gete) otvoril aj konventy a kláštory (zrušil klauzúru), urobil výnimky v kanonickom práve a tým pomohol ochrániť mnohých prenasledovaných. Navonok pôsobil neutrálne, ale súkromne bol aktívny. Nerozprával, ale konal. *Pri skúmaní zdokumentovaných dôkazov objavujeme, že tento pápež tajne zachránil viac židov ako všetci ostatní náboženský a politický vodcovia jeho doby spolu. Robil to nepoznane, takže nikto nevedel, že to bol práve Pius XII., ktorý tajne konal, aby ich zachránil. V zmysle židovskej tradície je to najvyššia forma lásky k bližnému* (uviedol židovský prezident nadácie *Pave the Way – Prerázať cestu* Gary L. Krupp).

Z myšlienok

- * *Tam kde sa pápežovi žiada hlasno a silno kričať, musí žiaľ, vyčkávať a mlčať a tam, kde sa mu žiada konať, musí byť trpezlivý a konať.*
- * *Budova mieru by spočívala na krehkom a hrozivom základe, ak by sa neprestalo s takým totalitarizmom, ktorý robí z človeka postrkovaného sedliaka na politickej šachovnici a jednoduché číslo v hospodárskych kalkuláciách.*
- * *Budúcnosť patrí tým, ktorí milujú, a nie tým, ktorí nenávidia.*
- * *Mierom sa nič nestráca, všetko sa môže stratiť vojnou.*
- * *Záujem o univerzálne potreby Cirkvi naozaj živým a pravdivým spôsobom predstavuje katolíckosť Cirkvi. Misijný a katolícky duch sú to isté...Nič nie je tak cudzie Cirkvi a Pánu Ježišovi Kristovi ako rozdelenie; nič nie je škodlivejšie jej životu ako izolácia, uzavretosť do seba a všetky formy kolektívneho egoizmu, ktoré vedú jednotlivé kresťanské spoločenstvo, nech je akékoľvek, k uzavretiu do seba.*
- * *Čím bude dokonalejší hierarchický poriadok medzi rozličnými*

spoločenskými združeniami a spoločenstvami a bude sa prihliadať na princíp subsidiárnej činnosti (vzájomnej podpory), o to účinnejšie sa bude dariť spoločenskej autorite a prosperite a o to šťastnejšia bude situácia štátu.

(dmj)

VINCENT de Paul (24.4.1581–27.9.1660)

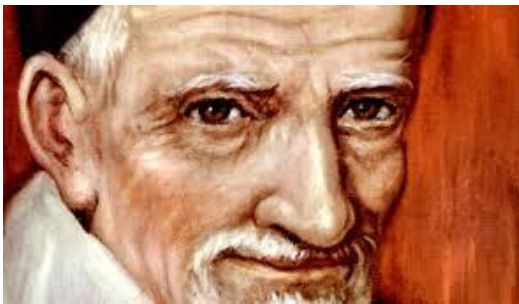
Francúzsky rímskokatolícky kňaz, rehoľník, bol zbožný, plný viery, nadšenia a horlivosti, mal rozhodný temperament, humor, dynamizmus, prirodzený zmysel pre realitu, sedliacku múdrosť... Cez službu chorým a chudobným pokorne konal dobročinnosť a spoznával Božie cesty. Pán Boh mu naznačil smer misionárskej služby pre duchovné dobro blížnym. Založil (1625) *Spoločnosť misijných kňazov*, v súčasnosti *Misijná spoločnosť*

sv. Vincenta de Paul – CM. Zbierali nájdené a opustené deti, ošetrovali chorých, ranených, väzňov, vyučovali nevedomých a slúžili všetkým, ktorí sa nachádzali či už v materiálnej alebo duchovnej biede. Vincent nás aj dnes vyzýva prijímať druhých takých, akí sú, hľadať ich tam, kde sú a znížiť sa natoľko, aby nás dokázali prijať.

Z myšlienok

Vincent de Paul

Aká je naša úcta k Bohu, natolko ho budeme milovať!

Neprestaňte zotrvať v modlitbe a nemyslíte si, že je to márne.

Boh nám prikazuje len rozhodiť siete a nie chytať ryby.

- *Modlitba je povznesenie ducha k Pánu Bohu, s ktorým sa duša intímne spája a hľadá jeho prítomnosť v sebe. Je to rozhovor duše s Bohom, vzájomná komunikácia, pri ktorej sa on prihovára duši a vnuká jej, čo má robiť a ako má poznať jeho vôľu. Pri modlitbe počúvame, čo Pán Boh hovorí a prosíme si, čo je potrebné pre nás i pre blížnych.*
- *Božie kráľovstvo je pokoj v Duchu Svätom... Liekom na starosti je láskavosť.*
- *Vrchol dokonalosti nie je, aby sme zažívali Božiu prítomnosť, ale plnili Božiu vôľu.*
- *Nestačí mať lásku v srdci a na perách. Musí prejsť do činov, lebo iba vtedy je dokonalá, keď v srdciach tých, ktorých milujeme, vzbudzuje lásku.*
- *Nič iné, iba pravdy viery sú schopné naplniť naše srdce a s istotou nás viesť.*
- *Nestačí milovať Pána Boha, treba sa starať, aby ho milovali aj iní.* (dmj)

Dominik PECKA

(4.8.1895 – 1.5.1981)

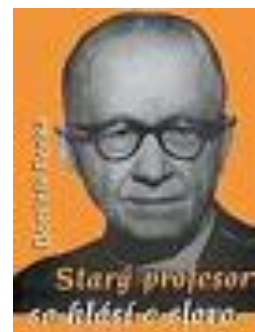

Stredoškolský profesor náboženstva ako vysvätený kňaz (1918) poznal veľmi dobre myšlienkové pozadie svojich študentov. Vyučoval aj filozofiu, nemčinu a francúzštinu (Jihlava 1926–1941, Brno 1941–1953). S úctou a povzbudením usmerňoval mladých ľudí k pochopeniu úlohy človeka v modernom svete. Získal ich dôveru a oni s úžasom čítali jeho literárne odkazy (*Umenie žiť*, *Cesty k pravde*, *Svätí a ľudia*). Rozvinul filozofiu človeka (*Zmysel človeka*, *Tvár človeka*), aby pripravil náznak svojej antropológie (*Človek a dejiny*, *Človek a technika*, *Moderný človek a náboženstvo*). Svoje názory a podnety, úvahy aj vtipné glosy, eseje

i aforizmy uverejňoval v časopisoch, prednášal ich nielen bohoslovcem, ale aj spoluväzňom (1954–55, 1958–60). Zaslúžený čestný doktorát (ThDr. h. c.) získal (1969) v Olomouci.

Z myšlienok

- ♣ *Rozumnosť náboženskej viery vyplýva nejen z autority Boží, ale i z dokazateľnej vieriteľnosti a prijateľnosti zjevených pravd, jež sice rozum převyšují, ale rozumu neodporují, a dále i z důstojného rázu zjevených pravd, zaručených i zázraky a proroctvími.*
- ♣ *Bez součinnosti rozumu nemůže víra plně rozvinout svůj obsah. Pravdy víry jsou takřka vloženy do lůna rozumu, aby se tam vyvíjely k synthese rozumu a víry. Rozum a víra nestojí proti sobě nepřátelsky už proto, že mají společný původ v rozumu božském - naopak, vzájemně se doplňují a vytvářejí ústrojnou jednotu.*
- ♣ *Bůh nestvořil lidi jako loutky, které se pohybují přesně tak, jak se tahá za drátky, na kterých jsou zavěšeny, nýbrž jako bytosti rozumné a svobodné, které jsou schopny ho poznávat a milovat. Proto láska je útvárným principem všech ctností a jádrem všeho náboženského života.*
- ♣ *Pro otázku Boží existence nemá význam, co věda říká, nýbrž co věda je. Především: kdyby příroda nebyla rozumově poznatelná, nebylo by vědy.*
- ♣ *Všechno, co se dá filosoficky říci o Bohu, uzná za pravdu i věřící člověk. Jenže filosof hledá v Bohu jen rozumné vysvětlení světa. Hledá Boha, ne aby ho uctíval, nýbrž aby uspokojil svého ducha znepokojeného záhadou světa. Věřící člověk však hledá Boha, aby ho mohl milovat. Nehledá pouhé "Absolutno", jež může být i něco neosobního, nýbrž hledá Boha osobního... Ovšem pravda je, že uznání existence osobního Boha má důsledky pro život mravní. A v tom je příčina, kromě jiných příčin, proč člověk Boha popírá...*
- ♣ *Ak máme človeka vychovávať, musíme najprv vedieť, čo človek je... bytosť zložitá a paradoxná, jednotná i podvojná, duchovná i hmotná, prírodná i nadprírodná, rozumová aj inštinktívna, slobodná i spútaná, individuálna i sociálna, smrteľná aj nesmrteľná, bytosť sama so sebou nespokojná, sebe odopierajúca, seba prevyšujúca, putujúca v šerosvite neistoty pozemského údely aj neistoty spásy.*
- ♣ *Na otázku v čom je tajomstvo výchovy, možno odpovedať: v sebvýchove.*
- ♣ *Si taký, aká je tvoja modlitba.*

(dmj)

Michel QUOIST

(18.6.1921–18.12.1997)

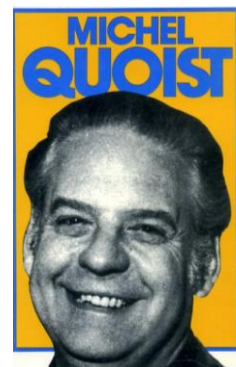
Francúzsky kňaz a spisovateľ sa narodil i zomrel v Le Havre. Na Katolíckom inštitúte v Paríži získal doktorát sociálnych vied. Koordinoval mládežnícke hnutia, otvoril centrum pre mládež. Snažil sa prehlbovať náboženský život kresťanov, znepokojoval ich svedomie pre väčšiu angažovanosť v živote s evanjeliom. Napísal napr. *Setkání (Prières)*, *Mezi člověkem a Bohem (Réussir)*, *Kristus uprostřed světa (Le Christ est vivant)*, *Bůh mě čeká (Dieu m'attend)*, *Povídej mi o lásce (Parle-moi d'amour)*. Jeho publikácie boli preložené do 27 jazykov. Bol aj v Československu (1968).

Z myšlienok

- *Ak človek „stráca ducha“, stráca všetko. Už nie je človekom. Duch je to hlavné. Myšlienka vzniká z ducha z myšlienky získava hmota pod rukou človeka tvar a stavba rastie... Duch prebúda v inom duchu lásku, ľudia sa spájajú a ľudstvo sa stáva spoločenstvom.*
- *Ak otvoríš svoju dušu Bohu, posilníš sa Jeho silou a tvoja citovosť aj telo budú v твоjich rukách, pretože tvoje ruky budú v Jeho rukách.*
- *Musíš vytvoriť reťaz. Predovšetkým s tými, ktorých ruky sa môžeš dotknúť. S najbližšími: svojou rodinou, spolubývajúcimi, so susedmi, so spolužiakmi... Otvoriť sa Bohu a ľudom, stretnúť sa s Bohom a ľuďmi v spoločenstve...*
- *Ak prejdeš väčší kus cesty, obzri sa. Pozri sa na svoju cestu. Pochopíš, prečo ťa Boh zvlášť chránil a potom mu bez výhrad budeš môcť vysloviť svoju vďaku.*
- *Naozaj skromný človek sa nezľakne ničoho, ani seba; ani svojich hodnôt, ani hraníc možností; ani druhých; ani vecí. Bojí sa Boha.*
- *Radosť začína práve v okamihu, keď si sa vzdal pokusu hľadať šťastie a snaží sa ho darovať druhým.*
- *Buď každý večer pripravený opustiť svoje starosti, pravé i falošné obavy. Odovzdaj ich s pokojom do rúk Pána, aby si sa ráno zobudil bez nepokoja, nový a čistý, pre život, ktorý ťa očakáva.*
- *Nie sú to veci, ktoré sú pripútavajú k tebe, si to ty, ktorý sa pripútavaš k veciam. Vydávaš sa im do otroctva.*
- *Krásna tela je cesta, ktorá má viesť ku kráse duše, a krásna duše je cesta, ktorá vedie k Bohu. Nezostávaj stáť na ceste; prišiel by si o to hlavné.*
- *Úplne dospelý budeš až sa rozhodneš pravidelne sa zastavovať a čestne pozorovať svoj život, aby si mohol posúdiť očami svojho ducha, a potom sa slobodne rozhodnúť ako žiť.*
- *Existuje iba jediný prostriedok ako nepremárniť svoj život: vložiť ho úplne a osobne do prítomného okamihu a dať tak odpoveď na nekonečnú Lásku, ktorá pozýva v hĺbke srdca každého z nás.*
- *Neľutovať minulosť a nebáť sa budúcnosti v oddanosti a dôvere v Boha, to je láska.*

(dmj)

Všetci držíme nekonečno vo svojich dlaniach.

Vesmír je rozľahlá myšlienka... Hmota je vytvorená z ducha, vedie nás priamo ku kontemplácii Boha... Vesmír skrýva tajomstvo abstraktnej elegancie, tajomstvo, v ktorom materiálnosť znamená málo... Realita nie je iba výtvarom z hmoty, ale aj produktom ducha...

Náš vesmír spočíva na skrytom poriadku, na určitej štrukturálnej rovnováhe, ktorá má v sebe niečo podivuhodné...

Všetko, čo veríme o priestore a čase, všetko čo si predstavujeme o rozmiestnení predmetov a kauzálne príčin, čo si môžeme myslieť o deliteľnom charaktere vecí vo vesmíre, všetko to je len obrovská a neustála halucinácia, ktorá prekrýva skutočnosť nepriesvitným závojom... Ten neznámy ukrytý za kozmom je prinajmenšom hypermatematickou inteligenciou ktorá kalkuluje a produkuje vzťahy, takže musí byť typom abstraktným a duchovným.

Ak jestvujú odôvodnené pravdy, jestvuje absolútne kritérium a základná príčina týchto právd. Existuje teda prvotná a absolútna Pravda. Byť duchom znamená žiť v srdci tejto Pravdy, v odblesku tejto Pravdy, v živote, ktorý je neustávajúcim pohybom smerujúcim k tejto Pravde. No čo nie je pravda, nejestvuje. Pravda je opravdivé bytie. Takže táto prvotná Pravda je samotné Bytie. A je večná. Všetko toto je evidentné. Žiaľbohu, ak stačí minúta na to, aby to človek povedal, treba dvadsať rokov premýšľania, aby to pochopil.

Mysliaci živočích má na osvietenie cesty do tieňov, na prispôsobenie sa smrti len dve svetlá: jedno sa menuje náboženstvo, druhé veda.

Mať pravdivé, absolútne pravdivé myšlienky, to je ťažké a to je krásne...

Čím viac nachádzam, tým viac hľadám... Základom hľadania nie je indiferentnosť, ale záujem, láska k pravde... Niečo dokázať to ešte neznamená mať vieru. Veriť neznamená ešte milovať.

Boh je transcendentný, osobný, slobodný, stvoriteľ... Boh chce, Boh hovorí. Boh miluje... Boh je niekto, ku komu sa možno modliť... Keby som nemal ťažkosť veriť, verím, že by som neveril... Pochybujem, teda Boh existuje... Naše zjednotenie s Bohom je to najintímnejšie, čo v sebe máme... V cirkvi nachádzam zjednotenie toho, čo najviac milujem: génia a svätosť, rozumnosť a lásku.

Pojem osoby a pojem slobody tvoria jeden celok s pojmom osobného Boha...

My sme samostatným obrazom Boha... Odnímte nadprirodzeno a kresťanstvo je prázdnota... Skutočne milovať znamená byť zjednotený so stále živým Kristom.

- ♣ Pokora, cesta k pravde, ktorá vedie do života.
- ♣ Faktu sa dá len málo veriť, ak nechápeme jeho zmysel.
- ♣ Všetko, čo je ľudské, túži po univerzálnom.
- ♣ Naša existencia je drámou, v ktorej sa hrá o večnosť.
- ♣ Človek sa musí rozhodnúť medzi absurditou a tajomstvom
- ♣ Vždy sa pomstí to, keď sa mlčky pozabudne na podstatné.

Viera nemá strach pred rozumom, je vlastne priateľkou rozumu.

Veda a viera budú v 21. storočí sláviť zmierenie. Rozum sa stane veriacim a viera rozumnejšou.

Jean Guitton (18.8.1901–21.3.1999) (dmj)

